

Více o třídách sdružených prvků a normálních podgrupách

- Násobení tříd a tzv. konstanty tříd (toto bude důležité později při důkazu #ired. repr. = # tříd sdruž. prvků v konečné grupě)
  - pokud vynásobíme dvě třídy sdružených prvků a ponecháme všechny součiny včetně opakujících se, dostaneme

$$(g_k)(g_l) = \{g_i g_j \mid g_i \in (g_k) \text{ a } g_j \in (g_l)\} = \sum_{(g_m)} C_{kl}^m (g_m)$$

kde $C_{kl}^m \geq 0$ jsou konstanty tříd přes všechny třídy (různé)

a protože se prvky mohou opakovat, může být $C_{kl}^m > 1$ pro jisté k, l, m

- toto plyne z obecnějšího tvrzení:

Nechť C je množina prvků G , ve které se mohou prvky opakovat, (tj. nelze psát $C \leq G$). Pak

$$g C g^{-1} = C \text{ pro } \forall g \in G \iff C = \sum_{(g_k)} a_k (g_k)$$

zde opět ponecháváme všechny výsledné prvky opět suma přes všechny různé třídy

Dk: $\Rightarrow$ sporum

Nechť $g C g^{-1} = C$ pro $\forall g \in G$ a zároveň $C = \sum_{(g_k)} a_k (g_k) + Z$

kde Z je neprázdná a pro $a \in Z : (a) \notin Z$ zbytek, kde nejsou úplné třídy

Pak ale dle předpokladu $g Z g^{-1} = Z$ pro $\forall g \in G$,

toto je vlastně důkaz $\Leftarrow \rightarrow$ [neboť $g (g_k) g^{-1} = (g_k)$ (dle vOP) a tedy i $g (\sum_{(g_k)} a_k (g_k)) g^{-1} = \sum_{(g_k)} a_k (g_k)$]

atedy pokud $a \in Z$, pak i $g a g^{-1} \in Z \Rightarrow (a) \subset Z$ což je spor

Pr: C_{3v} má třídy

- $(E) = \{E\}$
- $(C_3) = \{C_3, C_3^2\}$
- $(\sigma_v) = \{\sigma_v, \sigma_v', \sigma_v''\}$

a dostaneme

- $(E)(g_k) = (g_k)$ pro g_k libovolné
- $(C_3)(C_3) = \{C_3^2, E, E, C_3\} = 2(E) + (C_3)$
- $(C_3)(\sigma_v) = 2(\sigma_v)$
- $(\sigma_v)(C_3) = 2(\sigma_v)$
- $(\sigma_v)(\sigma_v) = 3(E) + 3(C_3)$

toto jsou konstanty tříd

- Věta: $H \triangleleft G \iff H$ se skládá z celých tříd sdružených prvků grupy G .

Dk: zřejmý z definice a tvrzení výše o množině

$$C : g C g^{-1} = C \iff C = \sum_{(g_k)} a_k (g_k)$$

- Centrum grupy G je podgrupa $Z(G)$ obsahující prvky G , které komutují se všemi $g \in G$, tj. (zřejmě jde tedy o abelovskou podgrupu)

$$Z(G) = \{z \in G \mid zg = gz \text{ pro } \forall g \in G\}$$

- jde vskutku o podgrupu: $e \in Z(G)$
 $zg = gz \Rightarrow g z^{-1} = z^{-1} g$ (asociativita)
 (zřejmě)

$$\text{a pro } z_1 \in Z(G) \text{ a } z_2 \in Z(G) \rightarrow z_1 z_2 g = z_1 g z_2 = g z_1 z_2$$

- jde o normální podgrupu (neboť $g z g^{-1} = z g g^{-1} = z$)

složenou z jednoprvkových tříd $(z) = \{z\}$

- pokud je G abelovská, pak $Z(G) = G$

- Grupa je prostá (simple), pokud neobsahuje žádnou netriviální (tj. různou od $\{e\}$ a G) normální podgrupu

- Grupa je poloprostá (semi simple), pokud neobsahuje žádnou netriviální abelovskou normální podgrupu

- tyto charakterizace grup hrají důležitou roli v klasifikaci konečných a Lieových grup a také v teorii reprezentací grup